

Landskap: ————

Upptecknat av: P. G. Rutterman

Härad: ————

Adress: Halmgå

Socken: ————

Berättat av: Dito man

Uppteckningsår: 1931

Född år 1863 i Gullabo församling

1

VINDRE TILLFÖRLITLIGT

Uppteckningen rör sig om hvarstolen i byarna under den tid som man kan kalla den gamla goda tiden, och då bändarna i allmänhet hade råd till att hålla sig med ordäntliga pigor och drängar, där döttrar och dito söner fattades, var det på den tiden vanligt att drängar och pigor skulle ha hvarstol då deras tjänstear närmade sig mot slutet tjänstearätt var slut den 24. oktober, och det nya tjänstearätt började den 1. november. Låga dagar härmed kan disponerade man som följande, —

Lät var en sed man hade på den tiden att
 en dräng skulle göra 24 kvastar, och en pige 48. vis-
 her, då en emnade aflötta från den innehavda
 platsen och taga sig en ny plats, nu var det
 vanligt att man inbydde en del ungdommar
 för att hjälpa till med detta arbete, i regel tolv
 pojkar och tolv flickor, för att på detta arbete
 font undanröjt som snarast på kvällen
 ty de kvastar och visker var färdigorda
 skulle leken bärgas uti storstegen där spele-
 mannen väntade med sitt medhavda blåser,
 där dans och andra lekar avlöste varandra
 och fortsatte till in på morgonen följande
 dag, detta var en stor nöjesfäst för piga och
 dräng att få avsluta sitt mödosamma tjänsteår på
 detta sätt.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2

2972

ANDRE TILLFÖRLITLIGT

nu var det fråga om att det skulle vara ¹¹¹
en riklig förplägning och så vid kvartället, vil-
kett beslutades av husbändefolkett, d. v. s. kaffe och
andra dricksväsar, kaffett var ju det gångbara
av rik eller hvar som beordrigt var på den
tiden, man dänna svaga uppgift avjälptes med
dän goda tillgång på brännvin, icke att flickor-
na drack av det starka hemmalagda sådant
som det var, men man förädlande det så att det
fick en behaglig och angenäm smak, och det
dracks av kvinnorna med stor fördel och god
abtit, man rostade humyan och lade på det
samt blandade sirupp därunder och detta blev
en ganska behaglig, så att kvinnorna viste intet
av föran de varit starkt berusade liksom hvalarna.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3
2972

MINNRE TILLFÖRLITLIGT

dätta gjorde att dän anse näme leken ofta ¹¹²
slutade för än tänkt var, och osämja mellan
ungdomarna gjorde sitt intåg uti nöjeslivets
plats, så att husbanden som alltid höllt sig nyk-
ter vid dylika tillfällen, och wäste nu ingripa
och visa sin härskareförmåga såsom husbande, dät
hände allt som oftast att tyvramegen kom till
användning för att med dän anfälliterna de vär-
sta bråkstakar, som möjligen hade infannett sig
uti oakt och mening för att ställa till bråk
och störa friden bland ungdomen, ty dätta var
så vanligt på dän tiden, så att man hade ett
vaksamt öga öfver att icke några allt för
svårartade följdar skulle behöwa vidtagas
dätta ridade på husbandens eget ansvar, vilkett kan
och här pålygande med heder

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

4

2972

MINNRE TILLFÖRLITLIGT

påföljande dag skulle bröstar och viskar ¹¹³
avvagnas och räknas av husbonden och husmodern
och godkännas för sitt bruk och ändamål, hade
drängen mer bröstar än det bestämda antalet
24, fick han och så extra uppmotring för de bröstar
som var utövar, lätta tillkom ^(sjörens) spönen som be-
stods på avslutningsdagen, den vanliga spönen
bestod av divärse goda bitar, 24, bringlor en för
varje bröstar, hade han fler bröstar blev det fler
bringlor, nämligen två för varje bröstar som var
över antalet, en stor brödkaka, en pannkakor,
en ost på två markor, en mark smör, hade drän-
gen varit mycket omtyckt och skött sin plats
till full belåtenhet, bättrade på spönen be-
tydligt med divärse varor som var till stor
nytta för drängen,

114
samma innehåll tillbror pigans spån, med
dän skilnaden att pigan skulle ha 36 bringlar
för sina 48. granrisvishar som var tillvärbade av
sammantot granris man uppsökte uti skogen
kvastarna därimot var förfärdigade av färskt
sötlövs- byårnis och bandena med vedyar på
dän tiden gagnades iske skurbastar, varför ris-
harna fick tjänstyära som rådana, till att skura
gator och bränd med, sopebastar brände man hål-
lar iske till, varför kvasten fick tjänstyära som
rådan en gång i veckan, nämligen på lördagen
var det vanligt att man städade av i stugan
sopade golven och strödde på nytt och färskt
kackalt granris som uti sin tur fick ligga
hvar på golvet till nästa lördagsfäring.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

6

2972

ANDRE TILLFÖRLITLIGT

115
var dät nu så att pigan under sitt tjänsteår
hade skött sig månstargilt och arbetsamt, och hade
varit sin husmodar till full betänhet, blev
dät en extra tilldelning åt henne med nöliga
sakar, såsom, en mark ull, ett par strumpor, ett par
tråshor, en säck, en skäppalstube m. m. samt en
prächtig och högt rekommenderande orlofsedel
som var dät värdefullaste utav allt på dän tiden
för både pigan och dräng, en god sådan med god
rekommendation kunde göra 5. till 10. riksdalar på
sin nya plats, dät var en stor blant, om man jämför
för lönen för en pigan 25. ö. 30. kr. per helt år, och
30-trättor till 40 kr. för en dräng för samma tid, jag
som nedskrivor dät har tjänat ett år för 25 kr.
och ett par linnebyxor, å två par tråshor, jag var då 17 år.
och är nu 68. år, här ett exempel —

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

7

2972

ANDRE TILLFÖRLITLIGT

uti småland var det något bättre för tjänare ¹¹⁶
än här uti blekinge, man fick något högre lön, och
bättre och värdefullare syön till avskedspenn då man
slutade sin tjänst, bättre mat och kortare arbetstid
blekingebanden ville se sina tjänare uti arbete
hl-4 på morgon, och till salens nedgång på sammanti-
den, men smålandsbanden hade sin bestämda tid
från 5 på morgon till hl-9 på kvällen, det var
lång arbetstid, men tiden var sådan, och man var
vård därvid, och man trivdes bättre då än man gör nu,
vad har man att klaga övar i våra dagar, då en 16-års
pojke kan få så stor lön för en månad, som en full
utbildad och redovärdig ^{st. värdig} hade för ett helt år, med
16-timars arbete pr dag, och nu endast åtta timmar
pr dag, det är en stor skillnad, tiden måste åter komma till
sina gamla yngor, om lantbrukshelt
skall bliva sig.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3

2972

MINNRE TILFÖRLITLIGT